

*DVACET LET INSOLVENČNÍHO ZÁKONA VE SVĚTĚ
OBCHODNÍCH KORPORACÍ: ZPRÁVA Z KONFERENCE KONANÉ
DNE 9. ČERVNA 2026, PRÁVNICKÁ FAKULTA UK*

Dne 9. června 2026 se na Právnické fakultě Univerzity Karlovy uskutečnila odborná konference *20 let insolvenčního zákona ve světě obchodních korporací*. Program konference byl vystavěn kolem otázky, jak se za dvě desetiletí proměnilo české insolvenční právo a jaké problémy dnes dominují odborné diskusi. Jednotlivé příspěvky spojovalo přesvědčení, že insolvenční právo již nelze chápat jako izolovanou procesní disciplínu, ale jako oblast stojící na průsečíku ekonomie, korporačního práva, finanční regulace, trestního práva a institucionální teorie. Přednášená témata byla výsledkem výzvy (*call for papers*), a jejich složení proto zrcadlilo aktuální problémy teorie i praxe.

Konferenci zahájil a moderoval **Bohumil Havel**, který v úvodu zdůraznil snahu organizátorů o zachycení *law in action*. První blok otevřeli **Jaroslav Schönfeld** a **Michal Kuděj** prezentací výsledků dlouhodobého výzkumu Centra restrukturalizace a insolvence Harryho Pollaka. Výzkum vycházel z analýzy podniků, které prošly úpadkem, moratoriem nebo reorganizací. Autoři prezentovali výsledky založené na aplikaci Kralického rychlého testu, Altmanova Z-skóre a indexů IN05 a IN99. Z jejich dat vyplynulo, že mezi 65 a 80 procenty podniků vykazuje již tři roky před úpadkem jednoznačné bankrotní signály a rok před úpadkem se tento podíl blíží 85–90 procentům. Překvapivým závěrem nebyla existence těchto signálů, ale jejich vysoká predikční síla a současně nízká ochota korporací vstupovat do formálních sanačních procesů. Významná část diskuse se soustředila na vysvětlení tohoto paradoxu. Přednášející zdůraznili roli kulturních a behaviorálních faktorů. Insolvence a reorganizace jsou v prostředí střední a východní Evropy stále vnímány jako stigma, což vede management podniků k odkládání řešení problémů. Současně byla zdůrazněna preference neformálních restrukturalizačních uskutečňovaných prostřednictvím jednání s bankami a klíčovými věřiteli. Zaznělo rovněž, že Česká republika vykazuje mimořádně nízký podíl formálních úpadků ve vztahu k ekonomicky aktivním podnikům, což může být interpretováno jak jako znak stability, tak jako indikace odkládání problémů mimo formální právní rámec.

Na ekonomickou část navázala panelová diskuse věnovaná insolvenčním českých korporací, restrukturalizacím a legislativním reformám. Diskutující upozornili na změnu ekonomického prostředí po roce 2020, zejména na růst úrokových sazeb, pokles valuací podniků a změny v chování investorů. Významná pozornost byla věnována preventivní restrukturalizaci. Vedle návrhů na větší flexibilitu nástrojů zaznívala i varování před přehnanou novelizační aktivitou a důraz na lepší využívání již existujících institutů. Významným tematickým celkem byly institucionální předpoklady fungování insolvenčního systému. Příspěvek **Tomáše Richtera** o institucionálních slabinách českého insolvenčního práva vytvořil most mezi ekonomickou analýzou a následnou diskusí o fungování soudů, insolvenčních správců a dalších aktérů systému. Z následné debaty vyplynulo, že řada problémů není způsobena absencí právních nástrojů, ale jejich praktickou implementací.

Na tento okruh problémů navázal **Jakub Backa**. Jeho příspěvek o narušování principu náhodného výběru insolvenčních správců upozornil na význam transparentnosti při ustanovování správců. Podrobně analyzoval právní úpravu tzv. kolečka, opravné prostředky proti chybnému ustanovení správce, otázky podjatosti a možnosti obcházení systému. Diskuse ukázala, že důvěra v insolvenční systém je úzce spojena s důvěrou v mechanismus přidělování případů.

Druhý konferenční blok byl věnován průniku insolvenčního a korporálního práva. **Jiří Rahm** analyzoval vývoj dohlédací činnosti insolvenčního soudu a její proměnu v judikatuře. Zvláštní pozornost věnoval rozhodnutím F.N.C., ELMO-PLAST a KERAMIKA KNAP. Z jeho výkladu vyplynulo, že dohlédací činnost již nelze chápat pouze jako procesní nástroj organizace řízení. Prostřednictvím dohlédací činnosti může docházet k zásahům do subjektivních práv účastníků i třetích osob, a to bez standardních opravných prostředků. Tím se otevírají otázky proporcionality, procesních záruk a legitimacy takových zásahů.

Na Rahmovu přednášku navázal **Jan Kadrnožka** (autorsky společně s **Dominikem Liškou** a **Denisou Raiserovou**). Autoři analyzovali kolizi mezi korporální presumpcí platnosti usnesení valné hromady a potřebami insolvenčního řízení. Ukázali, že otázka platnosti korporálních rozhodnutí může mít zásadní význam pro určení majetkové podstaty, oprávnění jednat za dlužníka i vlastnictví podílů. Otevřeli tím širší diskusi o rozsahu aplikace § 231 insolvenčního zákona a o vztahu mezi zvláštním korporálním přezkumem a pravomocemi insolvenčního soudu. V navazující diskusi se ukázaly hranice možných přístupů ke správě dlužníka v krizi či v úpadku, zejména pak nejasná a neustálá oscilace mezi právem insolvenčním a korporálním (civilním).

Ondřej Zezulka a **Klára Zezulková** se zaměřili na odpovědnost statutárních orgánů za opožděné podání insolvenčního návrhu. Vedle české právní úpravy podrobně rozebrali i německé právo. Zdůraznili pozitivní korelaci mezi včasností podání návrhu a mírou uspokojení věřitelů. Kriticky hodnotili praktickou efektivitu stávajících sankčních mechanismů a upozornili na omezené využívání předběžných opatření podle § 100 insolvenčního zákona. Příspěvek tak spojil korporální odpovědnost s otázkou efektivity insolvenčního systému jako celku.

Odpolední blok byl věnován průniku insolvenčního práva s dalšími regulatorními režimy. **Jan Adamov** představil případ Sberbank CZ jako mimořádný příklad úpadku banky způsobeného geopolitickým šokem. Zdůraznil, že ve skutečnosti šlo o ekonomicky zdravou instituci s více než 108 tisíci klienty a ziskem přes 285 milionů Kč, jejíž pád vyvolal digitálně akcelerovaný run na banku po ruské invazi na Ukrajinu. Příspěvek analyzoval zvláštní režim bankovní insolvence, otázku veřejného zájmu podle ZOPRK, fikci přihlášení pohledávek z účetnictví i prodej závodu v sankčním prostředí. Současně ukázal, že případ Sberbank představuje unikátní laboratoř pro zkoumání vztahu mezi insolvenčním právem, bankovní regulací a sankční politikou.

Závěrečnou přednášku přednesl **Michal Žižlavský**. Jeho vystoupení se zaměřilo na střet trestního a insolvenčního práva. Prostřednictvím kauzy alternativního fondu analyzoval konflikt mezi konfiskační funkcí trestního práva a reparací poškozených prostřednictvím insolvenčního řízení. Zvláštní pozornost věnoval evropskému trendu posilování konfiskačních mechanismů a požadavku, aby konfiskace nebránila poškozeným

v uplatnění jejich nároků. Příspěvek otevřel obecnější otázku, zda má být prioritou odnětí výnosů z trestné činnosti státu, nebo uspokojení poškozených věřitelů.

Konference jako celek ukázala výrazný posun české odborné diskuse. Těžiště debat se přesouvá od základních konstrukčních otázek insolvenčního zákona k otázkám institucionální kvality, efektivity nástrojů, odpovědnosti aktérů a koordinace s dalšími oblastmi práva. Právě interdisciplinární charakter konference představoval její největší přínos. Dvacet let účinnosti insolvenčního zákona tak nebylo prezentováno jako završení vývoje, ale spíše jako příležitost k nové reflexi budoucího směřování českého insolvenčního práva.

doc. JUDr. Bohumil Havel, Ph.D.
Právnická fakulta Univerzity Karlovy
havelb@prf.cuni.cz
ORCID: 0009-0000-2706-3907

DOI: 10.14712/23366478.2026.114